

23-24.04.2020 r.

Temat: **Co wiemy o przyimku i wyrażeniu przyimkowym?**

Przez ostatnie trzy dni pracowaliście nad utrwaleniem wiadomości i umiejętności związanych z rozpoznawaniem i odmianą poznanych części mowy. Jeśli nie macie dość ☺ sprawdźcie się jeszcze raz <https://wordwall.net/play/1471/226/223>

Na dzisiejszej lekcji poznacie kolejną część mowy: **przyimek**.

Dowiecie się, do czego służy, jak rozpoznać go w zdaniu, czy jest samodzielny i czy się odmienia. Temat przewidziany jest na dwa dni – zatem nie śpieszcie się. Pracujcie we własnym tempie.

Obejrzyjcie uważnie filmiki

<https://www.youtube.com/watch?v=aALqbE9UWxA&feature=share&fbclid=IwAR0ktSlthZkSH3SexxVA15djoGtFL1yTGYn7usCUwlCh1uGQuCynqqQcFw>

<https://youtu.be/pNwqepkNoVw>

Wszystko zrozumieliście? W razie wątpliwości przeczytajcie uważnie notatkę.

Przyimek jest nieodmienną częścią mowy. Nie występuje samodzielnie, ale zawsze jest w związku z innymi wyrazami (przeważnie rzeczownikami) tworząc **wyrażenie przyimkowe**.

za tydzień

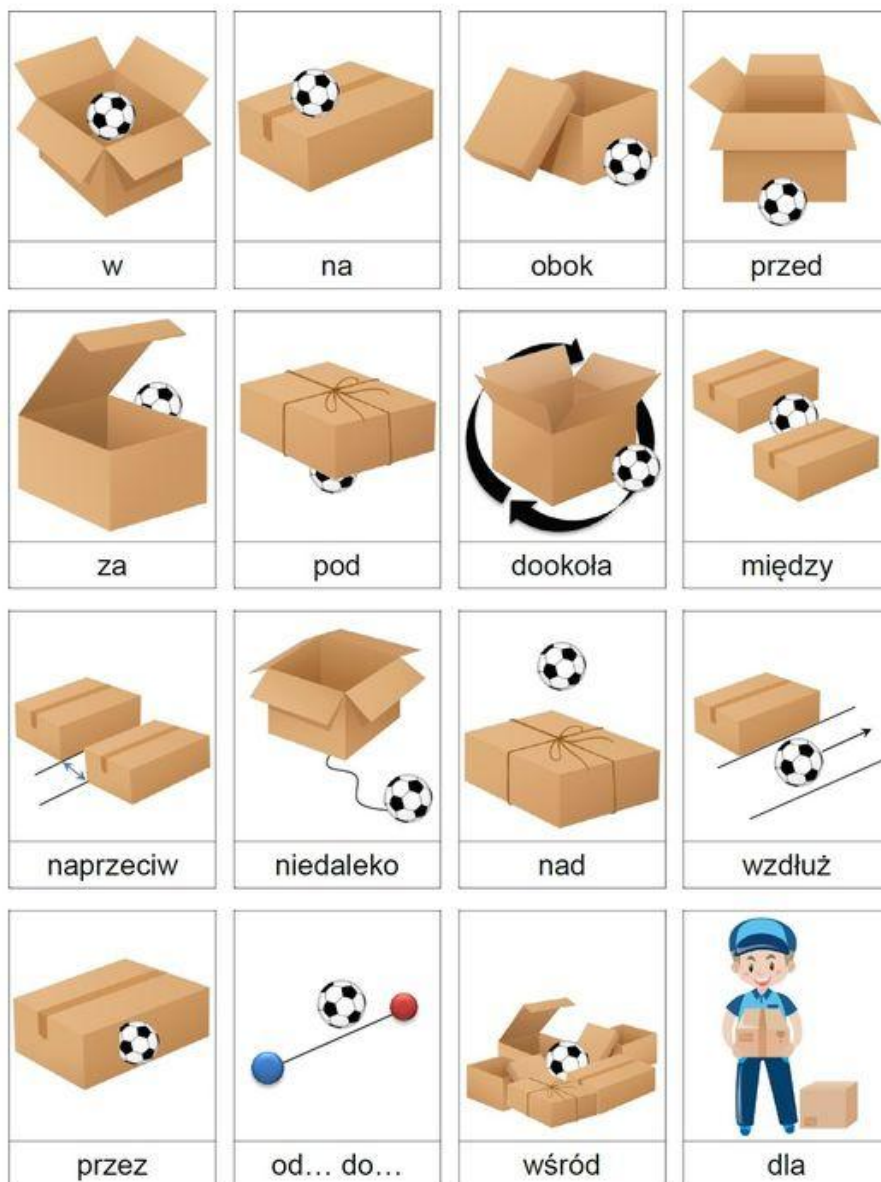
po lekcjach

w pokoju

Przyjrzyj się przykładom na planszy.

PRZYIMEK

<https://mala275.blogspot.com>

"Designed by brgfx / Freepik"

Wszystkie **wyrazy**, które mówią o tym **gdzie znajduje się piłka to przyimki**.

Zadanie 1.

Wklejcie lub zapiszcie w zeszyte: Jakie przyimki trzeba wstawić w miejsca kropek?

- .... Akademii pana Kleksa uczyli się tylko chłopcy..... imionach zaczynających się ..... literę "a".
- Mateusz był księciem, lecz zmienił się .... szpaka.
- Furtki w murze otaczającym akademię prowadziły ..... różnych bajek.

Co to znaczy, że przyimek jest nieodmienny?

Na pewno pamiętacie, jak odmienialiśmy rzeczowniki przez przypadki albo czasowniki przez osoby. Ale czy można odmienić przyimek?

Nie da się. Zawsze będzie taki sam. Bo jak odmienić na przykład "w"?

Jak rozpoznać przyimki?

Przyimki są niewielkie, prawda? Niekiedy możemy je mylić z inną częścią mowy na przykład ze spójnikiem, którego jeszcze nie znasz. Spójnikami są wyrazy: ale, oraz, lub, więc, i.

Jak odróżnić przyimki od spójników? Zdradzę Ci dwa sposoby.

Sposób pierwszy: zastanów się, do czego służy ten wyraz.

Czy mógłby się znaleźć na planszy z piłeczkami? Czy musielibyśmy połączyć go z jakimś innym wyrazem, aby opisać, gdzie ktoś się znajduje?
Jeśli tak- jest przyimkiem.

Czy ten wyraz nie znalazłby się na naszej planszy a raczej służy do tego, żeby "skleić" części zdania? Tak jak w tych przykładach:

- Jest piękna pogoda, ale nie mogę wyjść z domu.
- Mam w domu psa *i* dwie papużki.

Skleić to inaczej zespoić. Jeśli ten wyraz raczej spaja, jest spójnikiem.

Sposób drugi:

Kiedy byłam w waszym wieku czasami musiałam zastanowić się, czy wyraz jest **przyimkiem** czy może spójnikiem. Wtedy stosowałam taką metodę: **PRZYIMEK** brzmi prawie jak **PRZY IMIENIU**.

A zatem, gdy go połączę z jakimś imieniem w odpowiedniej formie, będzie tworzył sensowną całość np.:

od Jacka, **do** Basi, **po** Kamila, **przed** Bartkiem, **nad** Kajtkiem, **za** Marysią,
z Wojtusiem, **pod** Krysią.

Ze spójnikami to nie działa. Bo co by miało znaczyć: ale Zuzia, więc Tomek, oraz Marcin?

Zadanie 2.

Zagrajcie w krety. Klikajcie tylko w te, które zawierają przyimki. Inne wyrazy pomijajcie. Ciekawe, jak wam pójdzie. Powodzenia!

<https://wordwall.net/play/1513/180/355>

Z kim przyjaźni się przyimek?

Już zauważyliście, że przyimek jest potrzebny, ale trochę za mały, by poradził sobie sam.

Bo gdyby na przykład brat na Twoje pytanie: Gdzie jest moja bluza? odpowiedział tylko: w?

Albo mama zapytana, od kogo dostała piękny naszyjnik, odrzekła wyłącznie: od?

Przyimek potrzebuje zatem pomocnika, przyjaciela, z którym tworzy silny zespół. Tym kolegą jest najczęściej rzeczownik.

Zapamiętaj!

Przyimek najczęściej łączy się z **rzeczownikiem** na przykład:

pod obrusem, na stole, przy fotelu, za drzwiami

Różne przyimki mogą łączyć się z tym samym rzeczownikiem i tworzyć sensowną całość. Spójrz:

pod stołem, **nad** stołem **za** stołem, **na** stole, **o** stole, **przy** stole, **obok** stołu

Zadanie 3.

A teraz zapisz w zeszycie trzy własne przykłady połączenia przyimka rzeczownikiem.

Co to jest wyrażenie przyimkowe?

Wyrażenie przyimkowe w zdaniu jest określeniem, które wskazuje :

- miejsce   Książka leży **na stole**.
- czas   Wróć **przed kolacją**.
- inne zależności   Dostałem to **od taty**.
Rozmawialiśmy **o wycieczce**.

Czy wszystkie przyimki są takie małe?

Widzisz, że przyimki są raczej małe, czasem składają się nawet z jednej literki np. **z, o, w**. Inne mają kilka liter: **od, przy, obok**.

Takie przyimki nazywamy prostymi.

Czasami taki mały przyimek skleja się z innym przyimkiem i tworzą wówczas **przyimek złożony** na przykład:

z + za = zza

po + między = pomiędzy

z + nad = znad

Zadanie 4.

Spróbuj rozstrzygnąć, które przyimki są proste, a które złożone i zapisz je w dwóch kolumnach w zeszytcie:

po, ponad, nad, za, pomiędzy, po, między, przez, poprzez

przyimki proste	przyimki złożone

I jeszcze dwa słowa o ortografii

Niektóre przyimki i wyrażenia przyimkowe mogą być trudne w zapisie.

Proszę, zapisz w zeszytcie i zapamiętaj pisownię kilku z nich.

poza tym	na pewno	na przykład
w ogóle	po prostu	znad morza

Tyle teorii. Sprawdź, co już umiesz. Wykonaj kilka zadań:

Zadanie 5. Obok każdej żaby wpisz przyimek oznaczający jej położenie. Jakie przyimki wpisałeś?

Przyimki _____

Zadanie 6.

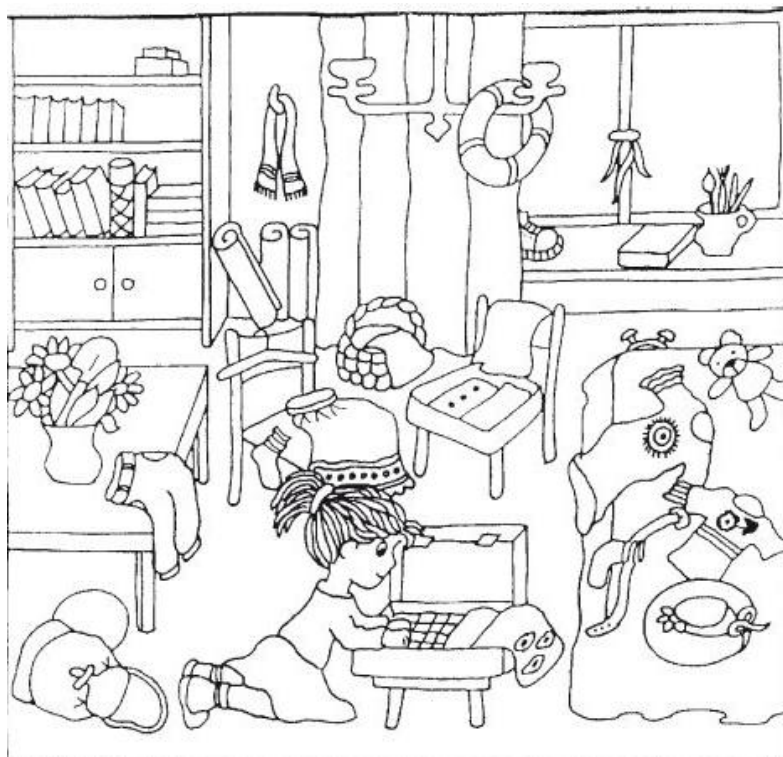
Uzupełnij tekst przyimkami. obok , pośród, na, pod, przy, spod, wzdłuż

_____ drzwiach stoi beczka kiszonej kapusty. _____ półek wisi kielbasa i wędzona szynka . _____ najwyższej półce są ustawione słoiki z marynowanymi grzybkami. _____ nimi stoją kompoty z wiśni i renklod. Jeszcze niżej, _____ konfitur, widać wielki słoik miodu. _____ ściany poukładane są skrzynie z owocami. _____ sufitu zawieszają się sznury suszonych grzybów oraz warkocze czosnku

Zadanie 7. Uzupełnij zdania wybranymi przez siebie przyimkami.

Dorota skręciła w prawo _____ aptece. Przeszła _____ przystanku autobusowego. _____ przystankiem skręciła w lewo. Potem na chwilę wstąpiła _____ sklepu z ubraniami. Po wyjściu _____ sklepu przeszła _____ ulicę i skręciła w lewo. Później szła prosto _____ kierunku kina.

Zadanie 8.

Przyjrzyj się uważnie ilustracji. Napisz 6 zdań, w których zastosujesz przyimki. Spróbuj nie powtarzać przyimków.

Zadanie dla chętnych na ocenę. Zróbcie zdjęcie tego zadania i wyślij do mnie.

Proponuję krótki film do obejrzenia. <https://youtu.be/9JBNmG1EdLY>

Ostatnim zadaniem jest opisanie w kilku zdaniach tego, co obejrzelście. W swoich wypowiedziach podkreście wszystkie użyte wyrażenia przyimkowe.

Wierzę, że ładnie pracowaliście.

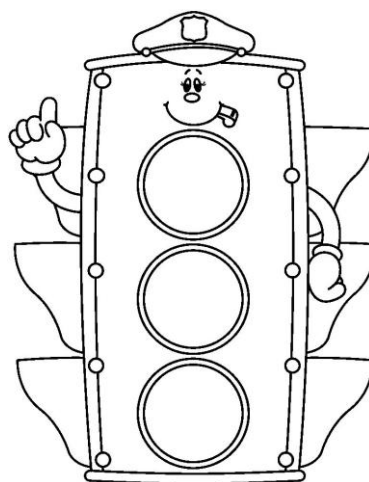
1. Potraficie wymienić kilka/kilkanaście przyimków.
2. Rozpoznajecie przyimki w zdaniu (nie mylicie ich ze spójnikami).
3. Wiecie, że przyimek jest nieodmienny.
4. Wiecie, czym jest wyrażenie przyimkowe.
5. Wiecie, jak powstają przyimki złożone.
6. Potraficie bezbłędnie zapisać podane przyimki i wyrażenia przyimkowe.

Podsumowując swoją pracę zamalujcie:

Zielone światło – jeśli przyimek nie ma przed wami tajemnic.

Żółte światło – gdy nad tematem przyimka musicie jeszcze trochę popracować.

Czerwone światło – jeśli kwestie przyimka sprawiają wam kłopoty.

Uwaga!

Jeśli masz jeszcze jakieś wątpliwości obejrzyj filmiki.

https://www.youtube.com/watch?v=7YdRtiVjmlA&feature=emb_rel_end

<https://www.youtube.com/watch?v=kPiEPddgZ6Y>